

Magyarország észak-keleti régiójában, Aggtelek Szilvásvárad között a Bükk lábán fekszik hazánk egyik legszebb és legendákban, történetekben igen gazdag kistérsége, ahol a fiatalok nemcsak büszkék kulturális és környezeti örökségükre, de jövőt kívánnak építeni a múlt értékeire. Kezdeményezésükhöz megnyerték hazánk méltán nemzetközi hírű fiatal alkotóművészt Józsa Judit kerámiaszobrászt, aki az ifjonti lelkesedés mellett értékelte a tenniakarást, az elszántságot is.

A közös gondolkodás és a különféle ötletek eredményeként született meg az a gondolat, hogy szűken vett szülőföldünk a környező völgyekben, hegyekben megbúvó kis településekkel, - melyek számtalan titokzatos és csodaszép legendáknak, dicsőséges történelmi eseményeknek szolgáltak helyszínül, - méltán szolgál rá a lélekemelő **„Legendák Völgye”** elnevezésre.

Arló, Bánréve, Borsodbóta, Borsodnadasd, Borsodszentgyörgy, Csernely, Domaháza, Dubicsány, Gömörszőlős, Hangony, Hét, Járdánháza, Kelemér, Királd, Kissikátor, Putnok, Sajógalgóc, Sajókaza, Sajómercse, Sajónémeti, Sajópüspöki, Serényfalva, Uppony – 23 település lakói - élve a lehetőséggel,- úgy döntöttek, hogy meg kívánják mutatni minden embernek – itthon és külföldön – e varázslatos világot, mely egyúttal a kistérség településeinek külső megújítását, új egyedi arculatának kialakítását is jelenti.

E nagy elhatározás szakmai irányítására kértük fel és nyertük meg Józsa Judit kerámiaszobrász-művészettörténészt.

A jövő a múltban gyökerezik. A közös munka nem véletlenül kezdődik a „Magyar Nagyasszonyok” sorozat alkotásaiból álló két önálló vándorkiállítás megrendezésével. A nagy tettekhez példaképek szükségeltetnek. Ehhez nagyszerű lehetőséget biztosít Józsa Judit egyedülálló vállalkozása, amelynek eredményeként nyolcévi kutatómunka után először 2004-2005-ben kerültek bemutatásra a magyar történelem terrakotta szobrokban megálmodott alkotásai.

A nagyasszonyok első csoportja 800-1800-as években élt, a patinázott terrakotta kisplasztikák sora Emesétől Árva Bethlen Katáig, mintegy 26 asszonyt ábrázol. A második periódus a XIX.–XX. század, már a technikai fejlődés kora, amelynek modern asszonyai az első orvosnőt, az első óvónőt, úttörő nőnevelőket, az első kutatónőt, sportolónőt, kiemelkedő tehetségű színésznőket, egyszóval példás életű asszonyokat testesítenek meg.

Jelen vándorkiállítás anyaga szubjektív válogatással, e két sorozatból került ki a teljesség igénye nélkül.

A kiállítási anyag középpontjában a *Patrona Hungariae*, azaz a Magyarok Nagyasszonya, a Boldogságos Szűz - Mária áll. Mellette itt köszönhetjük a magyar történelem királyi és fejedelmi családjait büszkén képviselő *Aragóniai Beatrixot*, *Lorántffy Zsuzsannát*, *Báthory Zsófiát*, *Szilágyi Erzsébetet*, a romantika egyik szimbólikus alakjává vált kalandos életű *Széchy Máriát*. A domonkos rendi apácák közül két asszony élete mindenképpen figyelemreméltó: *Ráskay Leát*, mint az első ismert női kódexmásolót tartjuk számon, míg *Sövényházy Mártát*, mint az első biztosan beazonosítható női miniatúrafestőt.

A nagyasszonyok sorozat második részéhez tartozik Brunsvik Teréz, a kisdedovók megalapítója, unokahúga Teleki Blanka nőnevelő és barátnője Leövey Klára, az első magyar újságíró, valamint segítőtársuk Bezerédj Amália, a meseirodalom nagyasszonya.

A bátorság erényének különböző formái jelennek meg három asszony alakjában. Az 56-os eseményeknek állít emléket *Tóth Ilona* hősnő szárnyas lélek– kapu kompozíciója. A bátorság és szépség összhangja jellemzi a kalandos életű *Sass Flórát*, aki hű és egyenrangú társa volt férjének, az angol Sir Samuel White Bakernek afrikai felfedező útjain. A hit, a jóság és a szociális szeretet megtestesítője a mártírhalált halt *Boldog Salkaházi Sára*.

Végül, de nem utolsó sorban kell szólnunk néhány szót a művészetek képviselőiről a csodaprímás *Czinka Pannáról*, és a kivételes tehetségű *Jászai Mariról*, akit méltán tartanak a színházakban a nagyasszonyok nagyasszonyának.

A kiállítás mondanivalójának, céljának megfogalmazása az alkotó művész feladata:

„Az általam ábrázolt személyek kiválogatása természetesen szubjektív. Úgy gondolom, hogy nemzeti történelmünkbe, társadalmunk fejlődésében kimagasló szerepet betöltő asszonyok ők, akik eltérő gazdasági, társadalmi, politikai körülmények között, más szellemi közegben és más kulturális környezetben éltek. Közös bennük kimagasló intelligenciájuk és az, hogy némelyek nem csupán származásuknál fogva érdemelték ki a megbecsülésünket, hanem az által, amit és ahogy cselekedtek, csodálatra méltó erényességükkel, kitartásukkal, elszántságukkal, példamutató életvitelükkel.

Keramikusként, művészettörténészként a hagyományos erdélyi kerámia szülőhazájából, Korondról híres keramikus dinasztiából származom. Az egyik legősibb anyagból, agyagból mintázott kisplasztikáimmal szeretném közelebb hozni a régi és közelebbi korok teljességre, tökéletességre, önfeláldozásra és tartalmas életre törekvő magyar nagyasszonyait, hogy ne csak példaként tisztelhesük, hanem fogadjuk is szívünkbe őket!”

Fogadjuk tehát olyan szeretettel e vándorkiállítást, amilyen szeretettel születtek ezek a művészi alkotások!

Farkas Éva

AZ 1.SZ.TÁRLAT KIÁLLÍTÁSI ANYAGA:

- 1. Aragóniai Beatrix (1457 - 1508)**
- 2. Báthory Zsófia (1628 - 1680)**
- 3. Lorántffy Zsuzsanna (~1600 - 1660)**
- 4. Magyarok Nagyasszonya**
- 5. Ráskay Lea (XV. - XVI. század)**
- 6. Sövényházy Márta (XVI. sz. első fele)**
- 7. Széchy Mária (1610 – 1679)**
- 8. Szilágyi Erzsébet (~1410 - 1484)**
- 9. Bohusné – Szögyény Antónia (1803 – 1890)**
- 10. Brunszvik Terézia (1775 – 1861)**
- 11. Czinka Panna (1711 – 1772)**
- 12. Bezerédj Amália (1804 – 1837)**
- 13. Leövey Klára (1821 – 1897)**
- 12. Jászai Mari (1850 – 1926)**
- 15. Salkaházi Sára (1899 – 1944)**
- 16. Sass Flóra (1842 – 1916)**
- 17. Teleki Blanka (1806 – 1862)**
- 18. Tóth Ilona (1932 – 1957)**